

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE
EN INDUSTRIE, BUITENLANDSE ZAKEN, DIGITALISERING EN FACILITAIR MANAGEMENT
DE VLAAMSE MINISTER VAN ONDERWIJS, JUSTITIE en WERK

MEDEDELING AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Conceptnota 'Naar een slagkrachtig en toekomstgericht publiek opleidingslandschap. Krachtlijnen voor de hervorming en versterkte coördinatie van het aanbod'

Samenvatting

Op basis van de uitgaventoetsing arbeidsmarkt- en ondernemersgerichte opleiding voor volwassenen, de regiotafels arbeidsmarktgerichte opleiding, de sectorbevraging en het onderzoek naar de private opleidingsmarkt wordt vastgesteld dat het Vlaamse opleidingslandschap over een ruim aanbod beschikt, maar tegelijk gekenmerkt wordt door versnippering in programmatie, financiering, infrastructuur, data en governance. De verschillende onderzoeken wijzen bovendien op de nood aan een sterkere focus, meer samenwerking tussen aanbieders, een efficiëntere inzet van publieke middelen en een betere ondersteuning van lerenden en ondernemingen.

De Vlaamse Regering wil een einde maken aan dit versnipperde opleidingslandschap en de middelen optimaal inzetten om tot een beter gestructureerd en efficiënter kader te komen rond arbeidsmarkt- en ondernemersgerichte opleidingen. Daarom zetten we in op een gefaseerde transitie naar een centraal gecoördineerd Vlaams kader voor arbeidsmarkt- en ondernemersgerichte competentieontwikkeling van volwassenen.

De doelstelling is om te komen tot een meer samenhangend en toekomstgericht kader voor publiek gefinancierde opleidingen¹, waarin alle actoren hun rol kunnen opnemen. Zo willen we de opleidingsdeelname verhogen en bijdragen aan de Europese doelstelling dat tegen 2030 60% van de volwassenen jaarlijks deelneemt aan leren. Een dergelijk kader is nodig om werknemers, werkzoekenden en ondernemers beter voor te bereiden op technologische, economische en maatschappelijke transitie, en draagt zo o.a. bij aan duurzame inzetbaarheid, productiviteitsgroei en een hogere werkzaamheidsgraad.

¹ Het gaat in eerste instantie om de beroepsgerichte opleidingen in het volwassenenonderwijs, de beroepsopleidingen en competentieversterkende activiteiten van VDAB, en de opleidingen en ondersteuning binnen Syntra en de ondernemersvorming zoals gedefinieerd in de uitgaventoetsing.

De Vlaamse Regering zal het kader van deze transitie nog deze legislatuur vastleggen, en de eerste stappen tot uitvoering opstarten. In de tussentijd nemen we acties die al op korte termijn gerealiseerd kunnen worden om het bestaande systeem te optimaliseren. Op die manier versterken we stapsgewijs het arbeidsmarkt- en ondernemerschapsgespecialiseerd opleidingsaanbod.

1. SITUERING

Het Vlaams Regeerakkoord 2024-2029 stelt talentontwikkeling, levenslang leren en een betere aansluiting tussen opleiding en arbeidsmarkt centraal, met bijzondere aandacht voor knelpuntberoepen en toekomstige competentienoden. In uitvoering daarvan legde de conceptnota 'Vlaanderen Leert!' (VR 2025 1912 MED.0515-1 BIS) de krachtlijnen vast voor een arbeidsmarktgericht opleidingsoffensief, gericht op productiviteitsgroei, knelpuntberoepen en competentie- en loopbaanversterking.

Krachtlijn 2 van de conceptnota 'Vlaanderen Leert!' zet in op de hervorming en rationalisering van het Vlaamse opleidingslandschap, zodat het aanbod beter aansluit bij de huidige en toekomstige competentienoden. Deze krachtlijn omvat onder meer de inventarisatie van het opleidingsaanbod via de regiotafels, de sectorbevraging en het onderzoek naar de private opleidingsmarkt, evenals de uitgaventoetsing van de arbeidsmarkt- en ondernemerschapsgespecialiseerd opleiding, als basis voor verdere beleidskeuzes. Daarnaast sluit deze conceptnota aan bij krachtlijn 4 van de conceptnota 'Vlaanderen Leert!', die inzet op leren op de brug van school naar werk. Een betere afstemming en samenwerking tussen onderwijs- en arbeidsmarktactoren is daarbij in het bijzonder nodig voor jongeren die het onderwijs zonder diploma verlaten, zodat zij vlotter toegang vinden tot een passend opleidings- of kwalificerend traject en duurzaam aansluiting kunnen vinden bij de arbeidsmarkt.

In deze conceptnota geven we inkijk in de belangrijkste beleidsinzichten en schetsen we de krachtlijnen en het stappenplan voor een hervorming van het arbeidsmarkt- en ondernemerschapsgespecialiseerd opleidingslandschap voor volwassenen in Vlaanderen.

Deze conceptnota is tevens het antwoord van de bevoegde ministers op het eindrapport van de uitgaventoetsing van de arbeidsmarktgerichte en ondernemerschapsgespecialiseerd opleidingen voor volwassenen.

2. INZICHTEN EN AANBEVELINGEN UIT ONDERZOEK

Deze conceptnota steunt op: (1) het eindrapport van de uitgaventoetsing, (2) de regiotafels arbeidsmarktgerichte opleiding (bijlage 1), (3) de bevraging van sectoren en sectorfondsen en (4) het onderzoek naar de private opleidingsmarkt (bijlage 2).

In de uitgaventoetsing werd de publieke financiering van arbeidsmarkt- en ondernemerschapsgespecialiseerd opleiding voor volwassenen onder de loep genomen.

De regiotafels arbeidsmarktgerichte opleiding werden in het voorjaar van 2026 opgezet als gestructureerde regionale overlegfora waarin publieke opleidingsverstrekkers gezamenlijk hun aanbod analyseerden (o.b.v. ter beschikking gestelde datasets) en afstemden om niet-functionele overlap te verminderen en het systeem efficiënter en arbeidsmarktgerichter te maken (bijlage 1).

Parallel met de regiotafels bevroeg het departement WEWIS ook de sectoren en sectorfondsen om inzicht te bieden in hun opleidingsactiviteiten, noden en beleidsvoorstellen en om hun visie te verzamelen op (de rol van sectoren in) het opleidingslandschap.

Tenslotte werd ook een onderzoek afgerond dat de rol, het aanbod en de complementariteit van private opleidingsverstrekkers in kaart bracht (bijlage 2).

Deze vier onderzoeken geven aan dat het opleidingslandschap in Vlaanderen beschikt over een rijk, complementair en divers opleidingsaanbod, dat in essentie performant is, maar tegelijk gekenmerkt wordt door fragmentatie, beperkte transparantie en een gebrek aan strategische samenhang. De verschillende aanbieders werken vanuit eigen opdrachten, doelgroepen, financieringsregels, programmatieprocedures en kwaliteitskaders. Daardoor ontbreekt een gedeeld zicht op het volledige aanbod, de deelname, de beschikbare capaciteit, de resultaten en de aansluiting op huidige en toekomstige competentienoden. Dit uit zich in niet-functionele overlap en lacunes in het opleidingsaanbod, maar ook in drempels voor samenwerking, doorverwijzing en het combineren van trajecten over aanbieders heen.

Tegelijk blijkt uit de onderzoeken dat parallel aanbod niet zonder meer als overlap kan worden beschouwd: verschillen in doelgroep, intensiteit, kwalificerende waarde, bereikbaarheid of plaats in een leerladder kunnen het aanbod functioneel en complementair maken. Rationalisering vraagt daarom een inhoudelijke en regionale beoordeling, met aandacht voor arbeidsmarktnoden, participatie en het bereik van doelgroepen.

VDAB, het volwassenenonderwijs, Syntra, private aanbieders, sectorale initiatieven en hoger onderwijs spelen elk een waardevolle rol en beschikken over onderscheiden sterktes. De onderzoeken wijzen evenwel op een onduidelijke taakverdeling en op een nog beperkte en selectieve samenwerking tussen publieke, private en sectorale actoren. Waar samenwerking tot stand komt, biedt zij kansen voor gezamenlijke trajecten, co-creatie, gerichte doorverwijzing, gedeeld gebruik van infrastructuur en de inzet van werkvloer- en sectorexpertise. Een duidelijker gemeenschappelijk kader kan samenwerking en complementariteit versterken, met respect voor de eigenheid, autonomie en expertise van de verschillende aanbieders.

De onderzoeken tonen ook aan dat het perspectief van de lerende centraler moet staan. Toegankelijkheid, betaalbaarheid, bereikbaarheid, tijd en flexibele instap- en uitstapmomenten bepalen mee of volwassenen aan een opleiding beginnen en die succesvol afronden. De regiotafels bevestigen daarenboven de nood aan korte, modulaire en hybride leerwegen die over opleidingsverstrekkers heen kunnen worden gecombineerd.

De uitgaventoetsing schuift op lange termijn een mogelijke systeemhervorming naar voor, waarbij arbeidsmarkt- en ondernemerschapsgerichte opleiding voor volwassenen meer als één samenhangend systeem wordt benaderd, met betere afstemming van financiering, personele capaciteit, monitoring, toegang, infrastructuur, kwaliteitszorg en programmatie.

3. HET BELEIDSANTWOORD: AMBITIE VOOR EEN CENTRAAL GECOÖRDINEERD ARBEIDSMARKT- EN ONDERNEMERSCHAPSGERICHT OPLEIDINGSAANBOD

Meer dan ooit staan we voor de uitdaging om werkzoekenden, werknemers en ondernemers uit te rusten met de kennis, vaardigheden en attitudes die nodig zijn om succesvol te functioneren in een snel veranderende economie en arbeidsmarkt.

De Vlaamse Regering onderschrijft dan ook de noodzaak om de aanbeveling uit de uitgaventoetsing, met name de evolutie naar een meer centraal gecoördineerd systeem van het arbeidsmarkt- en ondernemerschapsgericht opleidingslandschap in Vlaanderen, verder te onderzoeken. Hierbij zijn een duidelijke taakverdeling, het verlagen van drempels, optimaal ingezette en gedeelde infrastructuur, de noden van de lerende en meer richting vanuit (toekomstige) competentienoden belangrijke aandachtspunten.

Een centraal gecoördineerd systeem betekent daarbij niet noodzakelijk een nieuw fysiek tussenorgaan of bijkomende bestuurslaag, maar eerder een functie binnen bestaande structuren die het gemeenschappelijk kader beheert en samenwerking mogelijk maakt, met respect voor de rol en autonomie van de betrokken actoren. Zo kan het opleidingslandschap wendbaarder, transparanter, innovatiever en toegankelijker worden en sterker bijdragen aan het menselijk kapitaal, de welvaart en het welzijn van Vlaanderen.

Elke euro die Vlaanderen investeert in arbeidsmarkt- en ondernemerschapsgerichte opleiding moet maximaal bijdragen aan talentontwikkeling, verhoogde opleidingsdeelname, duurzame tewerkstelling en economische weerbaarheid. Daarom hebben we de ambitie om het arbeidsmarkt- en ondernemerschapsgerichte opleidingslandschap te hervormen tot een doelgericht, overzichtelijk en toekomstgericht aanbod dat mensen sterker maakt, bedrijven vooruithelpt, inzet op ondernemerschap en Vlaanderen voorbereidt op de jobs van morgen.

3.1 Wat betekent dit concreet?

Concreet is de langetermijnambitie dat actoren (VDAB, CVO, Syntra, private en sectorale actoren) functioneren binnen een gemeenschappelijk beleidskader voor arbeidsmarkt- en ondernemerschapsgerichte opleiding dat vertrekt vanuit (toekomstige) competentienoden.

Deze hervorming van het arbeidsmarkt- en ondernemerschapsgerichte opleidingsaanbod impliceert een gefaseerde transitie naar een meer centraal gecoördineerd systeem, waarbij de logica van het systeem wordt hertekend en een centrale regisseur richting geeft aan de verschillende actoren binnen een gemeenschappelijk kader. De precieze invulling, bevoegdheden en organisatorische inbedding zal verder worden onderzocht.

De verdere uitwerking van de ambitie voor een centrale coördinatie gebeurt stapsgewijs en zonder vooruit te lopen op een specifiek organisatiemodel. Daarbij wordt rekening gehouden met de bestaande opdrachten, expertise, autonomie en institutionele context van de verschillende publieke opleidingsverstrekkers en met de mogelijke rol van private en sectorale partners.

In eerste instantie zetten we in op de transitie van het publiek gefinancierde en gesubsidieerde arbeidsmarkt- en ondernemersgericht opleidingsaanbod voor volwassenen. Het gaat dus concreet over de beroepsgerichte opleidingen in het volwassenenonderwijs, de beroepsopleidingen en competentieversterkende activiteiten van VDAB, en de opleidingen en ondersteuning binnen Syntra en de ondernemersvorming zoals gedefinieerd in de uitgaventoetsing. Daarnaast brengen we ook de effecten op andere opleidingen of opdrachten (zoals bv. tweedekansonderwijs, geletterdheid, talen, NT2 in het volwassenenonderwijs) in kaart en houden hier rekening mee bij de verdere uitwerking. We onderzoeken ook hoe de private en sectorale opleidingsmarkt mee een rol kan spelen via publiek-private samenwerking en in welke mate andere publiek gefinancierde opleidingen, bijvoorbeeld in andere domeinen en sectoren, mee kunnen worden genomen in de beweging naar een sterker afgestemd en samenhangend opleidingslandschap.

De transitie verloopt volgens een lange- en kortetermijnspoor, die verder in deze nota worden uitgewerkt. We zullen het kader van de langetermijntransitie nog deze legislatuur vastleggen en de eerste stappen tot uitvoering opstarten. De transitie zal legislatuur overschrijdend zijn, gelet op de grootteorde en complexiteit van de oefening en de betrokkenheid van de bevoegdheden Onderwijs, Werk en Economie, Innovatie en Industrie. De acties om het bestaande systeem op korte termijn te optimaliseren, ronden we af tegen Q3 2027.

3.2. Verwachte efficiëntiewinst

De transitie moet publieke middelen gericht inzetten en met dezelfde middelen meer opleidingsresultaat realiseren. Onder opleidingsresultaat verstaan we niet alleen uitstroom, kwalificatie en arbeidsmarktuitskomsten, maar ook een hogere en bredere opleidingsdeelname.

Op korte termijn verwachten we efficiëntiewinst door niet-functionele overlap tussen opleidingen weg te werken, hiaten gericht aan te pakken, infrastructuur beter te benutten en personeel en expertise vaker gedeeld in te zetten. Regionale afstemming en samenwerking tussen aanbieders moeten vermijden dat gelijkaardige opleidingen naast elkaar worden georganiseerd terwijl capaciteit elders onderbenut blijft.

Bij het beoordelen van overlap is het uitgangspunt dat onnodig parallel aanbod en versnippering worden vermeden. Wanneer parallel aanbod vanuit doelgroep, finaliteit, kwalificerende waarde, bereikbaarheid of arbeidsmarktnoden aantoonbaar de meest aangewezen oplossing is, en dus functioneel is, kan dit behouden blijven.

Op langere termijn verwachten we structurele efficiëntiewinst door programmatie, financiering, personeel, infrastructuur, monitoring, toegang en kwaliteitszorg sterker binnen één Vlaams kader te organiseren. Dat moet parallelle sturingsstructuren, afzonderlijke instrumenten en versnipperde middeleninzet verminderen.

Zo zal de transitie bijdragen aan een doelmatiger opleidingslandschap: minder niet-functionele overlap, betere benutting van mensen en infrastructuur, meer focus op arbeidsmarktrelevante opleidingen, een hogere en bredere opleidingsdeelname en een hogere output binnen het beschikbare budget.

4. LANGE TERMIJN: CENTRAAL GECOÖRDINEERD SYSTEEM

We starten een gericht onderzoek naar de mogelijke inrichting van een centraal gecoördineerd systeem voor arbeidsmarkt- en ondernemerschapsgerichte opleidingen. Daarbij wordt onderzocht welke beleidsdomeinoverschrijdende sturing, bevoegdheidsverdeling en governance nodig zijn om een gemeenschappelijk kader te creëren waarbinnen het opleidingslandschap functioneert. Verschillende organisatorische modellen worden in kaart gebracht en beoordeeld. Op basis daarvan kunnen de opdracht en contouren van de centrale regie bepaald, evenals de instantie waarin deze regie het best wordt ingebed. Daarbij worden ook lessen getrokken uit bestaande regionale samenwerkingsmodellen en proeftuinen en wordt rekening gehouden met het grondwettelijke kader van de vrijheid van onderwijs en de autonomie en opdrachten van opleidingsverstrekkers.

Daarnaast worden de efficiëntiewinsten en kwaliteitsverbeteringen, alsook de transitiekosten, juridische randvoorwaarden en implementatierisico's verder geconcretiseerd. De uitgaventoetsing bevat hiervoor reeds een eerste analyse. Aanvullend onderzoek is nodig om een integraal beeld te verkrijgen van de transitie.

Het onderzoek wordt getrokken door het departement WEWIS, in samenwerking met de betrokken administraties (VDAB, AHOVOKS, DOV en VLAIO), de betrokken opleidingsverstrekkers (VDAB, CVO en Syntra) en externe partners. De ambitie van het onderzoek is dat het uiterlijk eind 2027 zal leiden tot een onderbouwde visie op de toekomstige inrichting van het opleidingslandschap, een keuze voor het gewenste organisatiemodel en een concreet stappenplan voor de uitvoering van de transitie, goedgekeurd door de Vlaamse Regering. De implementatie van de transitie kan vervolgens starten in 2028.

Het onderzoek zal zich minstens toespitsen op de volgende elementen:

1. **Bestuurlijke complexiteit en bevoegdheidsverdeling:** Een centraal gecoördineerd systeem moet leiden tot minder versnippering en niet tot een bijkomende bestuurslaag. We onderzoeken daarom welke bestaande overleg-, rapporterings-, financierings- en sturingsmechanismen kunnen worden geïntegreerd, vereenvoudigd of opgeheven en welke bevoegdheden beter bij een centrale regisseur worden gelegd. Bij de beoordeling van de verschillende modellen wordt nagegaan wat de impact is op de samenhang van het opleidingslandschap en op de bereikbaarheid en toegankelijkheid van het aanbod voor verschillende doelgroepen en regio's.
2. **Juridische haalbaarheid en rechtszekerheid:** We onderzoeken welke wettelijke en decretale aanpassingen eventueel noodzakelijk zijn om de verschillende vormen van arbeidsmarkt- en ondernemerschapsgerichte opleiding beter op elkaar af te stemmen. Daarbij houden we uitdrukkelijk rekening met de vrijheid van onderwijs, de autonomie van inrichtende machten en de mogelijkheid voor openbare besturen om binnen het geldende juridische kader opleidingen in te richten.
3. **Financiering en budgettaire impact:** We brengen de financiële gevolgen van verschillende organisatorische modellen in kaart. Daarbij maken we onderscheid tussen potentiële structurele efficiëntiewinsten, mogelijke meerkosten en eenmalige transitiekosten.

4. **Data, monitoring en ICT:** Een centraal gecoördineerd systeem vereist een gedeeld zicht op aanbod, deelname, kosten, competentienoden, kwaliteit, uitstroom en andere effecten. We onderzoeken welke minimale gemeenschappelijke dataset nodig is, welke gegevens vandaag reeds beschikbaar zijn, welke koppelingen en ICT-ontwikkelingen noodzakelijk zijn en welke juridische randvoorwaarden inzake gegevensdeling en privacy gelden.
5. **Impact op de kwaliteit en diversiteit van het aanbod:** De transitie mag niet leiden tot een uniformisering van opleidingsaanbod, pedagogische aanpak of expertise. We onderzoeken daarom hoe de verschillende sterktes van VDAB, CVO's, Syntra, private en sectorale aanbieders binnen één systeem kunnen worden behouden. Het behoud van kwalificerende opleidingstrajecten en van specifieke expertise rond ondernemerschap en ondernemersvorming vormt daarbij een belangrijk uitgangspunt, ook binnen kortere, modulaire en meer flexibele opleidingstrajecten. Hiervoor wordt de rolverdeling van de opleidingsverstrekkers geconcretiseerd, en welke functies best centraal worden aangestuurd en waar ruimte voor differentiatie tussen aanbieders noodzakelijk blijft. We onderzoeken bovendien in welke mate andere publiek gefinancierde opleidingen, bijvoorbeeld in andere domeinen en sectoren, mee kunnen worden genomen in de beweging naar een sterker afgestemd en samenhangend opleidingslandschap.
6. **Personele gevolgen:** De transitie biedt kansen om expertise en personeelsinzet over de verschillende aanbieders heen optimaal te benutten. We onderzoeken daarom, in overleg met de representatieve vakorganisaties, welke vormen van samenwerking, kennisdeling, personeelsmobiliteit en flexibele inzet tussen aanbieders mogelijk zijn. Daarbij onderzoeken we ook of eventuele aanpassingen aan functies en competentieprofielen nodig of wenselijk zijn om deze samenwerking te ondersteunen.
7. **Infrastructuur en eigenaarschap:** We onderzoeken welke juridische en financiële randvoorwaarden verbonden zijn aan gedeeld gebruik en hoe publieke, sectorale en private opleidingsinfrastructuur beter benut kan worden.
8. **Transitierisico en continuïteit van dienstverlening:** De transitie zal gefaseerd moeten worden uitgevoerd. We onderzoeken daarom hoe de overgang naar een centraal gecoördineerd systeem kan verlopen zonder verlies van opleidingscapaciteit, onderbreking van lopende trajecten of disproportionele administratieve lasten voor lerenden en aanbieders.
9. **Impact op de betrokken opleidingsverstrekkers en hun opdrachten:** We onderzoeken wat de verschillende organisatiemodellen betekenen voor programmatie, financiering, personeel, organisatie en bestaande opdrachten, en welke aanpassingen desgevallend nodig zijn om tot een werkbaar en efficiënt systeem te komen.
10. **Impact op de lerende:** Met de transitie streven we een hogere opleidingsdeelname na. Een positieve impact op de lerende is dan ook een belangrijk uitgangspunt van een meer centraal gecoördineerd systeem. Daarom beoordelen we de impact van de organisatorische modellen op toegankelijkheid, transparantie, flexibiliteit en betaalbaarheid voor de lerende.

5. KORTE TERMIJN: OPTIMALISERING VAN HET LANDSCHAP

In afwachting van en als opstap naar een meer centraal gecoördineerd systeem nemen we maatregelen om enkele knelpunten weg te werken en de basis te leggen voor versterkte afstemming en samenwerking in de toekomst, binnen de bestaande instellingen en regelgeving.

5.1 Een efficiëntere sturing vanuit competentienoden

Drempel²: De programmatie van het aanbod vertrekt vandaag onvoldoende vanuit een overkoepelend beeld van actuele en toekomstige competentienoden en wordt sterk bepaald door de afzonderlijke opdrachten en financieringslogica's van de aanbieders. Er is geen bindend programmatiekader dat bepaalt welke opleidingen waar, door wie en voor wie worden georganiseerd. Hierdoor ontstaan inefficiënties en lacunes in het aanbod en is er onvoldoende aansluiting bij strategische competenties die noodzakelijk zijn in het kader van belangrijke maatschappelijke transitie zoals digitalisering, innovatie en de groene transitie. Bij de programmatie is een sterkere doorwerking van sectorale en regionale noden aangewezen.

Antwoord: We brengen daarom competentienoden beter in beeld, tonen aan waar er mismatches zijn, wat knelpunten en prioriteiten op vlak van competenties zijn en verbinden deze met bestaande gemeenschappelijke referentiekaders, waaronder beroepskwalificaties en relevante Europese kaders. We gebruiken ze als richtingaanwijzer en onderbouwing om binnen de bestaande regelgeving keuzes te maken in het aanbod (afbouw van opleidingen, nieuwe opleidingen, aanpassing van curricula,). Het nieuwe jaarlijks competentiekompas zal de resultaten van de uitgevoerde competentieprognoses³ bundelen en vertalen naar een concreet en hanteerbaar beleidsdocument over de competentienoden van vandaag en morgen. Bij de uitwerking van het competentiekompas worden de relevante sectoren betrokken.

Het competentiekompas, waarin kwantitatieve data, wetenschappelijke inzichten en kwalitatieve duiding worden samengebracht vormt een kennisbasis voor de Ambtelijke Stuurgroep Opleidingslandschap om beleidsaanbevelingen te formuleren. Zoals ook opgenomen in de conceptnota 'Vlaanderen Leert!', kunnen de adviesraden VLOR, SERV en VARIO (zowel proactief als reactief) jaarlijks hun prioriteiten kenbaar maken.

Daarnaast wordt het competentiekompas een richtinggevend instrument voor de opleidingsverstrekkers, sectoren en ondernemingen om bestaande opleidingen op af te stemmen en nieuwe beroepskwalificaties en opleidingen (curricula, materialen, docentenexpertise en leerinhouden) samen te ontwikkelen. We bekijken ook hoe de competentienoden beter ingepast kunnen worden in de programmatieprocedures zodat de vastgestelde competentienoden daadwerkelijk kunnen doorwerken in de ontwikkeling en programmatie van het opleidingsaanbod. Opleidingsverstrekkers behouden daarbij hun autonomie om hun opleidingsaanbod en curricula vorm te geven, binnen de beleidsmatige en regelgevende kaders die door de Vlaamse Regering worden bepaald.

Concrete actie: Jaarlijks competentiekompas als richtingaanwijzer voor toekomstgericht opleidingsaanbod.

Timing: Q1-2027.

Bevoegde instanties: WEWIS, VDAB^{4*}, DOV, AHOVOKS, VLAIO, i.s.m. relevante sectoren.

² Eindrapport uitgaventoetsing, p. 47 en pp. 49-52

³ Dit omvat de macrocompetentieprognoses uitgevoerd door het Steunpunt Werk van ECOOM, uitgevoerde mesocompetentieprognoses door o.a. sector- en onderzoekorganisaties en relevante publicaties van de VDAB.

⁴ * VDAB als bevoegde overheidsinstantie, ** VDAB als opleidingsverstrekker

5.2. Inzetten op regionale afstemming en samenwerking

Drempel⁵: Het opleidingslandschap is institutioneel versnipperd, en er is geen centrale regie of gedeeld beleidskader. Hierdoor ontstaan niet-functionele overlap, lacunes en inefficiënties.

Antwoord: Het afgelopen jaar organiseerden we een regionale afstemmingsronde met de publieke opleidingsverstrekkers die leidde tot afspraken om niet-functionele overlap te verminderen en het systeem efficiënter en arbeidsmarktgerichter te maken door o.a. afbouw van parallelle opleidingen, actieve samenwerking en infrastructuurdeling. Dit overleg zullen we structureel uitbouwen. Hierdoor kunnen we regionale noden, signalen en adviezen meenemen in de programmatieprocedures van opleidingen bij VDAB, Syntra en CVO's. Een belangrijke voorwaarde hierbij is dat geen bijkomende vertragingen in de programmatieprocedure worden gecreëerd zodat opleidingsverstrekkers flexibel kunnen inspelen op de noden van de arbeidsmarkt. We voeren daarnaast de ambitie uit het Vlaams Regeerakkoord uit door de programmatieprocedure te vereenvoudigen, administratieve drempels weg te werken en de doorlooptijden te verkorten, zodat opleidingsverstrekkers sneller kunnen inspelen op de veranderende noden van de arbeidsmarkt.

Concreet zal het regionaal afstemmingsoverleg periodiek samenkomen om de opleidingsplannen op elkaar af te stemmen. Het overleg bestaat minstens uit de regionale publieke aanbieders (CVO, Syntra en VDAB) en wordt aangevuld met andere relevante partners die actief zijn op regionaal niveau, zoals sectororganisaties en provincies. Dit zorgt voor meer transparantie over capaciteit, niet-functionele overlap, hiaten en investeringskeuzes in het opleidingslandschap. De concrete modaliteiten van dit periodiek overleg zullen nader worden bepaald.

Bij de uitwerking van het regionaal afstemmingsoverleg streven we naar een helder kader, een werkbare rolverdeling en efficiënte besluitvorming. Het overleg ondersteunt de bestaande programmatieprocedures door betere informatie en afstemming, met aandacht voor de administratieve belasting en doorlooptijd. Daarom bouwen we waar mogelijk voort op bestaande regionale samenwerkingsmodellen waarin opleidingsverstrekkers vandaag reeds hun aanbod, expertise, infrastructuur of leertrajecten op elkaar afstemmen. We gaan na welke vormen van samenwerking breder toepasbaar zijn, welke randvoorwaarden daarvoor nodig zijn en waar bijkomende Vlaamse coördinatie een meerwaarde kan bieden.

Concrete actie: Oprichting periodiek regionaal afstemmingsoverleg.

Timing: Q3 2027.

Bevoegde instanties: WEWIS + VLAIO + leden van het regionaal afstemmingsoverleg (VDAB**, Syntra, CVO en eventuele andere relevante partners die actief zijn op regionaal niveau).

5.3. Korte en flexibele leerwegen samen mogelijk maken

Drempel⁶: Onder meer als gevolg van de beperking van de werkloosheidsuitkering in de tijd is er een grote maatschappelijke vraag naar korte, flexibele en meer modulaire opleidingen met meerdere startmomenten. Cursisten willen een deel van de opleiding kunnen volgen om

⁵ Eindrapport uitgaventoetsing, pp. 32-33 en p. 47

⁶ Eindrapport uitgaventoetsing, pp. 53-55

vervolgens elders bijkomende competenties te verwerven, bij een andere verstrekker of op een werkvloer. Dat vraagt om gemeenschappelijk erkende referentiekaders en meer uniforme kwaliteits- en certificeringsstandaarden voor alle aanbieders, maar ook om meer flexibiliteit en samenwerking met o.a. de private markt, werkgevers en sectoren. In flexibele leerwegen kunnen immers veel partners een deel van de verantwoordelijkheid op zich nemen. Vandaag zijn bovendien niet alle modules binnen arbeidsmarktgerichte opleidingen afgestemd op een reële nieuwe functie of taak in één of meerdere beroepen.

Antwoord: Voor het arbeidsmarktgerichte aanbod bouwen we (modulaire) trajecten op volgens het principe 'zo kort als mogelijk, zo lang als nodig', die zowel een snelle inschakeling op de werkvloer als het doorlopen van een volledig (beroeps)kwalificerend traject mogelijk maken. Voor deze beroepskwalificerende trajecten werken we aan een éénduidige en vereenvoudigde modulaire opbouw van opleidingstrajecten met relevante gehelen van competenties in functie van een snellere inzetbaarheid op de arbeidsmarkt. We werken toe naar een betere afstemming van de modules op de arbeidsmarkt, en een meer doorgedreven samenwerking tussen opleidingsverstrekkers. Zo willen we mogelijk maken om modules over aanbieders heen te combineren tot flexibele trajecten die de inzetbaarheid op de arbeidsmarkt verhogen.

Hiervoor bekijken we hoe we binnen de beroepskwalificerende trajecten relevante gehelen aan competenties kunnen voorzien die tot een snellere inzetbaarheid bij een reële werkgever of tot zelfstandig ondernemerschap kunnen leiden. We brengen in kaart hoe het opleidingslandschap kan evolueren naar een flexibeler aanbod dat samenwerking over opleidingsverstrekkers heen mogelijk maakt, en identificeren daarbij ook de organisatorische drempels voor korte, flexibele modules en opleidingstrajecten met meerdere startmomenten. In samenwerking met VDAB, CVO en Syntra werken we pilootprojecten uit om modulaire opleidingen meer flexibel en arbeidsmarktgericht te organiseren, al dan niet met aanpassingen van het opleidingsprofiel.

Concrete actie: Opstarten aanpak flexibele leerwegen via pilootopleidingen bij VDAB, CVO en Syntra.

Timing:

- Q1 2027: De organisatorische drempels voor flexibele leerwegen zijn in kaart gebracht.
- Q2 2027: De nodige aanpassingen aan opleidingsprofielen zijn in kaart gebracht.
- Q3 2027: Opleidingen waarvoor geen aanpassing aan het opleidingsprofiel nodig is, kunnen flexibel worden opgestart. We starten concreet met enkele pilootopleidingen.

Bevoegde instanties: VDAB*, AHOVOKS, DOV, VLAIO, VDAB**, CVO, Syntra.

5.4. Beter delen en benutten van kritische opleidingsinfrastructuur

Drempel⁷: De Vlaamse overheid, publieke opleidingsverstrekkers, sectoren en andere actoren beschikken vandaag over een aanzienlijk patrimonium aan opleidingsinfrastructuur. Die infrastructuur wordt in sommige gevallen afzonderlijk beheerd en gepland. Daardoor ontstaan situaties waarbij dure praktijkinfrastructuur onderbenut blijft, terwijl elders bijkomende investeringen worden gevraagd. Ook ontbreekt vandaag een systematisch overzicht van

⁷ Eindrapport uitgaventoetsing, pp. 94-96

beschikbare opleidingscapaciteit en zijn afspraken over gedeeld gebruik vaak afhankelijk van lokale initiatieven.

Antwoord: We brengen de bestaande publieke opleidingsinfrastructuur in kaart, met een duidelijk inzicht in wie eigenaar is en wie gebruiker. We brengen ook de bezettingsgraden in beeld voor zover mogelijk en stimuleren het medegebruik en de gezamenlijke investeringsplanning, o.a. via het regionaal afstemmingsoverleg. Nieuwe investeringen in gespecialiseerde opleidingsinfrastructuur worden waar mogelijk afgetoetst aan de beschikbare capaciteit in de regio.

Concrete actie: Afronden inventarisatie opleidingsinfrastructuur.

Timing: Q3 2027.

Bevoegde instanties: WEWIS + leden van het regionaal afstemmingsoverleg (VDAB**, Syntra, CVO).

4. BESTUURLIJKE EN MAATSCHAPPELIJKE IMPACT

De conceptnota impliceert geen financieel of budgettair engagement. De financiële en budgettaire engagementen volgen uit de goedkeuring van de Vlaamse Regering van het nieuwe beleidskader dat eind 2027 voorzien is.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1° akkoord te gaan met de inhoud van de onderhavige conceptnota 'Naar een slagkrachtig en toekomstgericht publiek opleidingslandschap. Krachtlijnen voor de hervorming en versterkte coördinatie van het aanbod'.

2° om de Vlaamse Minister van Onderwijs, Justitie en Werk en de minister-president van de Vlaamse Regering en de Vlaamse minister van Economie, Innovatie en Industrie, Buitenlandse Zaken, Digitalisering en Facilitair Management de opdracht te geven de inhoud van deze conceptnota verder uit te werken, en daarbij te bepalen welke wijzigingen aan de regelgeving noodzakelijk zijn, teneinde vanaf 2028 de nodige regelgeving te kunnen opmaken.

De Vlaamse minister van Onderwijs, Werk en Justitie,

Zuhal DEMIR

De minister-president van de Vlaamse Regering en de Vlaamse minister van Economie, Innovatie
en Industrie, Buitenlandse Zaken, Digitalisering en Facilitair Management

Matthias DIEPENDAELE